

ข้อมูลองศาเข่าในเด็กกรุงเทพมหานคร

นันทริกา เหลืองสุวรรณ พ.บ., รัตนา รัตนารุท พ.บ., ว.ว.เวชศาสตร์ฟื้นฟู
ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ABSTRACT

Knee angular profile of children in Bangkok

Leungsuwan N and Rattanatharn R.

Department of Rehabilitation Medicine, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

Objective: To study the knee angular profile of children in Bangkok and to compare the data with foreign children populations.

Study design: Cross-sectional analytic study.

Setting: Child Development Center of Nongjok, Thienprasitsart, Kukai, and Maneerut Kindergarten.

Subject: 219 healthy children aged 2 - 5 years with parental consent.

Methods: Data such as gender, body weight, and knee angulation were collected. Three markers were placed on each leg over the anterior superior iliac spine, mid patella, and bisection of bi-malleolar line. Then, children stood with hips and knees in fully extension for photos taken. From the photos, knee angulation was measured with a goniometer.

Results: There were 219 children: 117 males (53.42%) and 102 females (46.58%), aged from 2-5 years. After the age of 2 - 3, there was a significant decrease in valgus alignment when comparing between the 2-3 years-of-age and 3-4 years-of-age populations ($p = 0.026$). In general, knee angular profiles of male and female children were similar as they progressed toward a neutral knee angle, except in the 3-4 years of age population that males had less valgus than females ($p = 0.024$). In this study, the Intra-rater reliability correlation coefficient was 0.996. Moreover, when comparing with the knee angulation profile in Korean, there were significant knee angular differences among 2-3 years-of-age ($p = 0.003$) and 3-4 years-of-age ($p < 0.001$) populations. However, when comparing with the other study, knee alignment tended to progress toward a neutral knee angle after the age of 4 while this study was after the age of 2.

Corresponding to: Dr. Nantarika Leungsuwan Department of Rehabilitation Medicine, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330

E-mail: nantaripei@yahoo.com

Conclusions: The knee angular profile of children in Bangkok, using the clinical measurement and the photographic method, was different from the other studies using the radiographic method, as it progressed toward a neutral knee angle after the age of 2 while other studies were after the age of 4. Moreover, the clinical measurement combining the photographic method is more practical than the radiographic method and can be used as a screening test.

Keywords: knee angulation, genu valgus, children

J Thai Rehabil Med 2012; 22(1): 15-20

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: ศึกษาข้อมูลองศาเข่าเด็กกรุงเทพฯ และเปรียบเทียบความแตกต่างองศาเข่ากับข้อมูลของเด็กต่างชาติ

รูปแบบการวิจัย: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

สถานที่ทำการวิจัย: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเขตหนองจอก โรงเรียนอนุบาลเจริญประสิทธิ์ โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ และโรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์

กลุ่มประชากร: เด็กปกติอายุ 2 - 5 ปี จำนวน 219 คน ได้รับความยินยอมการตรวจจากผู้ปกครอง

วิธีการศึกษา: เก็บข้อมูลเพศ น้ำหนัก ส่วนสูง องศาเข่าในเด็กถ่ายภาพขาสองข้างของเด็กในท่ายืนเข่าและสะโพกเหยียดตรง โดยทำเครื่องหมายที่สะโพก เข่า และข้อเท้า แล้ววัดองศาเข่าจากภาพถ่ายโดยใช้ไม้วัดพิสัยข้อ

ผลการศึกษา: กลุ่มศึกษา 219 คน อายุ 2 - 5 ปี เพศชาย 117 คน (ร้อยละ 53.42) เพศหญิง 102 คน (ร้อยละ 46.58) พบว่าหลังอายุ 2 ปี องศาเข่าเป็นเข่าค้ำ (genu valgus) น้อยลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะอายุ 2 - 3 และ 3 - 4 ปี ($p = 0.026$) ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง องศาเข่ามีแนวโน้มในทิศเดียวกันในแต่ละช่วงอายุคือ องศาเข่าเป็นเข่าค้ำน้อยลง แต่เด็กชายมีเข่าค้ำน้อยกว่าเด็กหญิงในอายุ 3 - 4 ปี ($p = 0.024$) การศึกษานี้มีความเที่ยงตรงจากการวัดองศาเข่าของคน ๆ เดียวกัน (intrarater reliability) ($r = 0.996$) เมื่อเปรียบเทียบองศาเข่ากับข้อมูลจากประเทศเกาหลีพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในอายุ 2 - 3 ปี ($p = 0.003$) และ 4 -

5 ปี ($p < 0.001$) โดยเมื่อเปรียบเทียบตั้งแต่อายุ 2 - 5 ปี องศาเข่าเด็กเกาหลีมีเข่าคิ๊ง มากขึ้น ในขณะที่เด็กไทยมีเข่าคิ๊งน้อยลงในแต่ละช่วงอายุ

สรุป: ข้อมูลองศาเข่าของเด็กกรุงเทพฯ จากการตรวจร่างกายและการวัดมุมจากภาพถ่ายมีแนวโน้มองศาเข่าเป็นเข่าคิ๊ง น้อยลงตั้งแต่อายุ 2 ปี ต่างจากการศึกษาอื่น ๆ ที่เริ่มมีเข่าคิ๊ง น้อยลงหลังอายุ 4 ปี อาจเนื่องมาจากความแตกต่างกันของสรีระและพัฒนาการการเติบโตในแต่ละเชื้อชาติ และวิธีการในการวัดองศาเข่า ทั้งนี้ การวัดองศาเข่าจากภาพถ่ายเป็นวิธีที่เหมาะสมในการคัดกรองผู้ป่วยองศาเข่าผิดปกติก่อนส่งตรวจทางรังสีวินิจฉัย

คำสำคัญ: องศาเข่า, เข่าคิ๊ง, เด็ก

เวชศาสตร์ฟื้นฟูสาร 2555; 22(1): 15-20

บทนำ

ที่ผ่านมาได้มีการศึกษาพัฒนาการขององศาเข่าในกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ เพื่อหาค่าปกติขององศาเข่าในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าในสภาวะปกติของขาของเข่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงอายุ⁽¹⁻⁵⁾ การศึกษาเหล่านั้น ได้แก่ Salenius และ Vankka⁽¹⁾ ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงขององศาเข่าในเด็กปกติชาวตะวันตก 1,279 คน จำนวน 1,480 ขา โดยการวัดองศาเข่าทางภาพถ่ายรังสีและการตรวจร่างกายโดยใช้มุมระหว่างกระดูกทibia และกระดูกต้นขา พบว่า อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี จะเป็นช่วงที่มีองศาของเข่าเข้าเข่าหาแกนกลางหรือ เข่าโก่ง (genu varus) จากนั้นในช่วงอายุ 2-3 ปี องศาเข่าจะเริ่มขี้ออกนอกแกนกลาง หรือ เข่าคิ๊ง (genu valgus) ซึ่งจะเกิดมากที่สุดในช่วงอายุระหว่าง 3-4 ปี หลังจากนั้นองศาเข่าจะเริ่มกลับเข้าสู่แกนกลางอีกครั้งในช่วงอายุ 6-7 ปี

Engel และ Staheli⁽²⁾ ศึกษาพัฒนาการองศาเข่าในเด็กปกติชาวตะวันตก จำนวน 160 ขา โดยการวัดองศาเข่าจากการตรวจร่างกายโดยใช้ มุมระหว่างกระดูกทibia และกระดูกต้นขา พบว่า อายุแรกเกิดถึง 1 ปี องศาเข่าจะมีเข่าคิ๊ง จนกระทั่งอายุ 2 ปี องศาเข่าจะกลับเข้าสู่แกนกลาง และจะมีเข่าคิ๊ง มากที่สุดในอายุ 2 - 3 ปี หลังจากนั้นองศาเข่าจะเริ่มเข้าสู่แกนกลางอีกครั้ง ส่วน Heath และคณะ⁽³⁾ ศึกษาพัฒนาการองศาเข่าในเด็กปกติชาวตะวันตกจำนวน 196 คน 392 ขา จากการตรวจร่างกายโดยใช้ มุมระหว่างกระดูกทibia และกระดูกต้นขา ร่วมกับ วัดระยะระหว่างเข่าและข้อเท้า (intercondylar/ intermalleolar distance) พบว่า อายุแรกเกิดถึง 1 ปีครึ่ง จะเป็นช่วงที่องศาเข่าเป็นเข่าโก่ง จากนั้นในช่วงอายุ 2 ปี องศาเข่าจะเป็นเข่าคิ๊ง และมากที่สุดใอายุ 4 ปี หลังจากนั้นองศาเข่าจะเริ่มกลับเข้าสู่แกนกลางอีกครั้งในช่วงอายุ 11 ปี

ในทวีปเอเชีย มีรายงานการศึกษา 2 ชิ้น ได้แก่ Cheng และ

คณะ⁽⁴⁾ ศึกษาองศาเข่าในเด็กปกติชาวจีน จากการตรวจร่างกายโดยใช้มุมระหว่างกระดูกเข้ง (tibia) และกระดูกต้นขา (femur) ร่วมกับระยะระหว่างเข่าและข้อเท้า จำนวน 2,630 คน 5,620 ขา พบว่ามีเข่าโก่งตั้งแต่แรกเกิด จากนั้นในช่วงอายุ 1 ปี เข่าจะเริ่มมีเข่าคิ๊ง และมากที่สุดเมื่ออายุ 3 ปี จนกระทั่งองศาเข่าจะกลับสู่แกนกลางเมื่ออายุ 8 ปี และรายงานของ Yoo และคณะ⁽⁵⁾ ที่ศึกษาพัฒนาการองศาเข่าโดยการวัดองศาเข่าทางภาพถ่ายรังสีปกติในเด็กปกติชาวเกาหลี จำนวน 425 คน 818 ขา พบว่า ตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี จะมีเข่าโก่งจนกระทั่งอายุ 1 ปีครึ่ง องศาเข่าจะเริ่มมีเข่าคิ๊ง และมากที่สุดเมื่ออายุ 4 ปี โดยเข่าจะกลับเข้าสู่แกนกลางอีกครั้งเมื่ออายุ 7-8 ปี

ในปัจจุบัน การตรวจวัดองศาเข่าใช้การตรวจทางภาพถ่ายรังสี⁽⁶⁻⁹⁾ วัดมุมระหว่างกระดูกเข้งและกระดูกต้นขา วัดมุมระหว่างเส้นที่ลากขนานกับแนวขนานของกระดูกส่วนที่ติดกับกระดูกอ่อนที่กำลังเจริญเติบโตของกระดูกทibia และเส้นที่ลากตั้งฉากกับและแกนกลางของกระดูกเข้ง (*metaphysis-diaphysis anatomical angle*; MDA anatomical angle) หรือการตรวจทางร่างกายโดยไม่ต้องทำรังสีวินิจฉัย⁽²⁻⁴⁾ ซึ่งการตรวจวัดองศาเข่าโดยการตรวจร่างกายนั้น สามารถทำได้ง่ายกว่าและตรวจวัดซ้ำได้บ่อยเท่าที่ ต้องการเมื่อเปรียบเทียบกับ การตรวจวัดทางภาพถ่ายรังสี และนอกจากนั้นผู้รับการตรวจยังมีความปลอดภัยจากการรับสารรังสีโดยไม่จำเป็นอีกด้วย

ข้อมูลพัฒนาการองศาเข่าถือเป็นตัวคัดกรองที่สำคัญในการแยกกลุ่มเด็กที่มีองศาเข่าปกติออกจากกลุ่มเด็กที่เป็นโรคเพื่อหลีกเลี่ยงการรักษาที่ไม่จำเป็น ที่ผ่านมาการวางแผนการรักษาในประเทศไทยอ้างอิงข้อมูลพัฒนาการองศาเข่าปกติจากการศึกษาในต่างประเทศเนื่องจากการขาดข้อมูลของเด็กไทย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาค่าปกติขององศาเข่าเด็กไทยในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความแตกต่างองศาเข่าของเด็กต่างชาติ และเพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรององศาเข่าผิดปกติก่อนส่งตรวจทางรังสีวินิจฉัยต่อไป

วิธีการศึกษา

กลุ่มประชากร

เด็กปกติที่ได้รับการยินยอมการตรวจโดยผู้ปกครองจำนวน 219 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนหมู่ 10 เขตหนองจอก โรงเรียนอนุบาลเถียรประสิทธิ์ โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ และ โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์

เกณฑ์คัดเข้า

■ เด็กอายุ 2 - 5 ปี

เกณฑ์คัดออก

■ มีประวัติเป็นโรคที่มีความผิดปกติของกระดูก เช่น โรคกระดูกจากภาวะติดเชื้อ จากภาวะเมตาบอลิก จากอุบัติเหตุ เป็นต้น

วิธีการวัดองศาเข่า

- วัดมุมระหว่างกระดูกเชิงและกระดูกต้นขาโดยใช้เกณฑ์ของ Heath⁽³⁾ คือ ทำเครื่องหมายระบุตำแหน่งที่บริเวณด้านหน้าของกระดูกเชิงกราน กระดูกสะบ้า และจุดกึ่งกลางตาตุ่มทั้งสองข้าง
- จัดทำให้เด็กยืนเข่าและสะโพกเหยียดตรง กระดูกสะบ้าชี้มาด้านหน้า
- หลังจากนั้นถ่ายรูปขาทั้งสองข้างของเด็กเพื่อวัดองศาเข่าจากรูปถ่าย

รูปที่ 1 แสดงตำแหน่งเครื่องหมายบริเวณด้านหน้าของกระดูกเชิงกราน กระดูกสะบ้า และจุดกึ่งกลางตาตุ่มทั้งสองข้าง จัดทำให้เด็กยืนเข่าและสะโพกเหยียดตรง กระดูกสะบ้าชี้มาด้านหน้า

เครื่องมือที่ใช้

1. ไม่วัดพิสัยข้อ (goniometer)
2. สายวัด
3. กล้องถ่ายรูปดิจิทัล CANON IXUS 860 IS
4. เครื่องพิมพ์ HP LaserJet P1006

ขั้นตอนการศึกษา

1. สัมภาษณ์ผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเข้า โดยใช้แบบสอบถาม ที่แนบไปกับใบยินยอมรับการเข้าร่วมวิจัย
2. บันทึก เพศ อายุ น้ำหนักและส่วนสูง และ โรคประจำตัวที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติของกระดูก
3. ทำการตรวจวัดตั้งแผนภูมิที่ 1 โดยขั้นตอนการถ่ายรูปขาทั้งสองข้างของเด็กจะใช้กล้องถ่ายรูปดิจิทัล CANON IXUS 860 IS ให้ระยะถ่ายรูปห่างจากเด็ก 1 - 1.5 เมตร กล้องถ่ายรูปตั้งขนานพื้นอยู่ในแนวระดับเดียวกับเข่าเด็กโดยปรับระดับความสูงด้วยขาตั้งกล้องและฐานยืนถ่ายภาพ
4. หลังจากนั้นแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูวัดองศาเข่าจากรูปถ่าย

ที่พิมพ์โดยเครื่องพิมพ์ HP LaserJet P1006 ลงกระดาษ A4 แผ่นละ 1 รูป ด้วยไม่วัดพิสัยข้อ โดยวัดมุมที่ตัดกันเป็นองศา ระหว่างเส้นที่ลากจากตำแหน่งที่ทำเครื่องหมายไว้บริเวณด้านหน้าของกระดูกเชิงกรานมายังกึ่งกลางกระดูกสะบ้าและเส้นที่ลากจากกึ่งกลางกระดูกสะบ้ามายังจุดกึ่งกลางตาตุ่มทั้งสองข้าง โดยองศาของเข่าชี้เข้าหาแกนกลาง (genu varus) ติดเครื่องหมายเป็นบวกร และองศาเข่าที่ชี้ออกจากแกนกลาง (genu valgus) ติดเครื่องหมายเป็นลบ

5. ประเมินความเที่ยงตรงของผู้ตรวจวัด (intrarater reliability) ผู้วัด 1 คนจะสุ่มเด็กจำนวน 18 คน ใน 3 ช่วงอายุ คือ ≤ 3 ปี, $> 3 - 4$ ปี, > 4 ปี แล้วทำการวัดองศาเข่าซ้ำอีก 3 ครั้ง ในระยะเวลาห่างกันครั้งละ 1 อาทิตย์

เก็บข้อมูลเด็กอายุ 2 - 5 ปี จำนวน 219 คน แบ่งเป็น
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน จำนวน 125 คน
โรงเรียนอนุบาลเขียวนครปฐม จำนวน 28 คน
โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ จำนวน 21 คน
โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์ จำนวน 45 คน

ผู้วิจัยคนที่ 2 และ 3

ทำเครื่องหมายที่บริเวณด้านหน้าของกระดูกเชิงกราน
กระดูกสะบ้า และจุดกึ่งกลางตาตุ่ม ทั้งสองข้าง
ถ่ายรูปเด็กในท่ายืนโดยเข่าและสะโพกเหยียดตรง กระดูกสะบ้าชี้มาด้านหน้า

ผู้วิจัยคนที่ 4

นำรูปถ่ายไปวัดองศาเข่าโดยใช้ไม่วัดพิสัยข้อ วัดมุมที่ตัดกันเป็นองศาบริเวณเข่า

แผนภูมิที่ 1 แสดงขั้นตอนการทําวิจัย

การวิเคราะห์ทางสถิติ

ใช้โปรแกรม STATA version 8 (Texas, USA) ในการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

- ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ อายุ ส่วนสูง น้ำหนัก แสดงเป็นค่าเฉลี่ย (95%CI), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
- ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ เพศ แสดงเป็นจำนวนและร้อยละ (n, %)

2. วิเคราะห์การกระจายข้อมูลของแต่ละเพศในแต่ละช่วงอายุด้วย Chi-square

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบองศาเข่าในแต่ละช่วงอายุแต่ละเพศ และเปรียบเทียบองศาเข่าเทียบกับงานวิจัยของ Yoo⁽⁵⁾ (เนื่องจากเป็นข้อมูลงานวิจัยเดียวที่สามารถนำมาเปรียบเทียบผลทางสถิติได้) ด้วย t-test

4. วิเคราะห์ประเมินความเที่ยงตรงของผู้ตรวจวัด (intrarater reliability) ด้วย intraclass correlation โดยมีระดับความนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$

ผลการศึกษา

กลุ่มประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 219 คน ในช่วงอายุระหว่าง 2 - 5 ปี พบสัดส่วนจำนวนเพศชายและหญิงในแต่ละช่วงอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน ($p = 0.297$) รวมทุกช่วงอายุมีเพศชายทั้งหมดจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 53.42 เพศหญิงทั้งหมดจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 46.58 (ดูตารางที่ 1)

น้ำหนักและส่วนสูงมีการพัฒนาการที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมี

นัยสำคัญในแต่ละช่วงอายุ (ระหว่างอายุ 2 - 3 และ 3 - 4 ปี ค่า $p < 0.001$ ทั้งน้ำหนักและส่วนสูง ระหว่างอายุ 3 - 4 ปี และ 4 - 5 ปี ค่า $p = 0.001$ สำหรับน้ำหนัก $p < 0.001$ สำหรับส่วนสูง) ดังตารางที่ 1 และค่าความเที่ยงตรงของผู้ตรวจวัด (intrarater reliability) สำหรับองศาเข่าขวา $r = 0.987$ และองศาเข่าซ้าย $r = 0.996$

อายุ (ปี)	จำนวนคน (คน)	จำนวนขา (ขา)	เพศ (คน)		น้ำหนัก (กก.) Means $\pm$ SD	ส่วนสูง (ซม.) Means $\pm$ SD
			ชาย	หญิง		
2 - 3	64	128	32	32	13.72 $\pm$ 2.16	92.03 $\pm$ 4.84
> 3 - 4	70	140	34	36	15.98 $\pm$ 3.91	97.60 $\pm$ 4.41
> 4 - 5	85	170	51	34	17.82 $\pm$ 3.63	106.37 $\pm$ 5.86
รวม	219	436	117	102	16.03 $\pm$ 3.75	99.48 $\pm$ 7.86

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนข้อมูลในแต่ละช่วงอายุ

จากผลการศึกษาพบว่า องศาเข่ามีเข่าโก่งน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเฉพาะในช่วง อายุระหว่าง 2 - 3 และ 3 - 4 ปี ($p = 0.026$) ดังตารางที่ 2 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกันระหว่างเพศ พบว่า น้ำหนักตัวทั้งสองเพศไม่มีความแตกต่างกัน (อายุ 2 - 3 ปี ค่า $p = 0.468$ อายุ 3 - 4 ปี ค่า p

$= 0.233$ อายุ 4 - 5 ปี ค่า $p = 0.229$) แต่ส่วนสูงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในช่วงอายุ 3 - 4 ปี ($p = 0.046$) ในขณะที่องศาเข่ามีเข่าโก่งน้อยลงในทิศทางเดียวกันของแต่ละช่วงอายุ แต่อย่างไรก็ดีในเพศชายมีเข่าโก่งน้อยกว่าเพศหญิงในช่วงอายุ 3 - 4 ปี ($p = 0.024$) ดังตารางที่ 2

อายุ (ปี)	องศาเข่า		
	ค่าเฉลี่ย (95%CI)		
	รวม	ชาย	หญิง
2 - 3	-5.79(-6.39, -5.19)	-5.92(-6.92, -4.92)	-5.66(-6.32, -5.00)
> 3 - 4	-4.56(-5.10, -4.02)	-3.64(-4.46, -2.82)	-5.41(-6.08, -4.74)
> 4 - 5	-4.76(-5.18, -4.34)	-4.51(-5.10, -3.92)	-5.15(-5.72, -4.58)

ตารางที่ 2 แสดงองศาเข่ารวมและแจกแจงตามเพศในแต่ละช่วงอายุ โดยองศาเข่าที่เข่าหาแกนกลาง (genu varus) ติดเครื่องหมายเป็นบวก และองศาเข่าที่ข้ออกจากแกนกลาง (genu valgus) ติดเครื่องหมายเป็นลบ

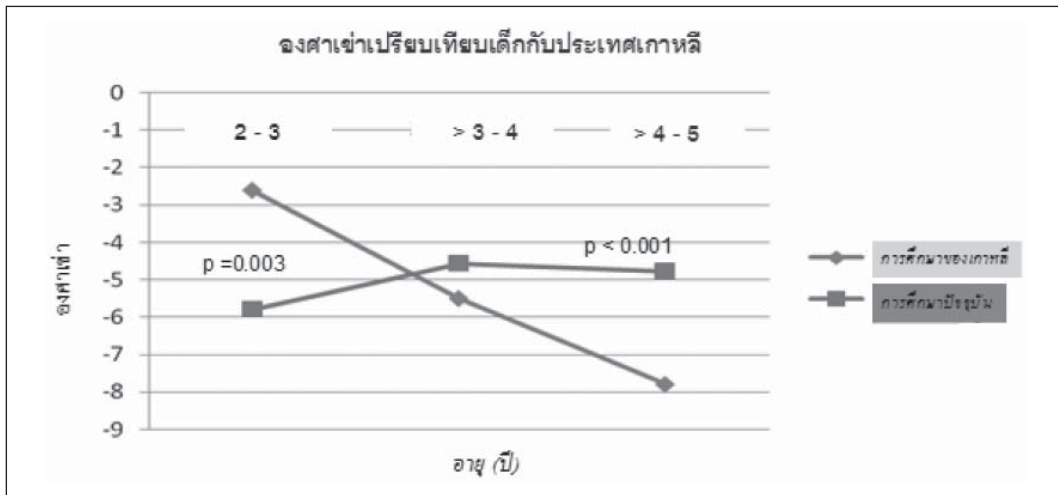
ในการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงข้อมูลองศาเข่ากับข้อมูลจากประเทศเกาหลี⁽⁵⁾ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงอายุ 2 - 3 ปี ($p = 0.003$) และ 4 - 5 ปี ($p < 0.001$) โดยเมื่อเปรียบเทียบตั้งแต่อายุ 2 - 5 ปี องศาเข่าเด็กเกาหลีจะมีเข่าโก่งมากขึ้น ในขณะที่องศาเข่าเด็กไทยมีเข่าโก่งน้อยลงในแต่ละช่วงอายุ ดังรูปที่ 1 และเมื่อเปรียบเทียบแนวโน้มองศาเข่ากับการศึกษาอื่นพบว่าเข่าโก่งน้อยลงหลังอายุ 4 ปี แต่สำหรับการศึกษาในเด็กกรุงเทพมหานครครั้งนี้พบว่าช่วงอายุที่เริ่มมีเข่าโก่งน้อยลง คือ ในช่วงหลังอายุ 2 ปี ดังรูปที่ 3

บทวิจารณ์

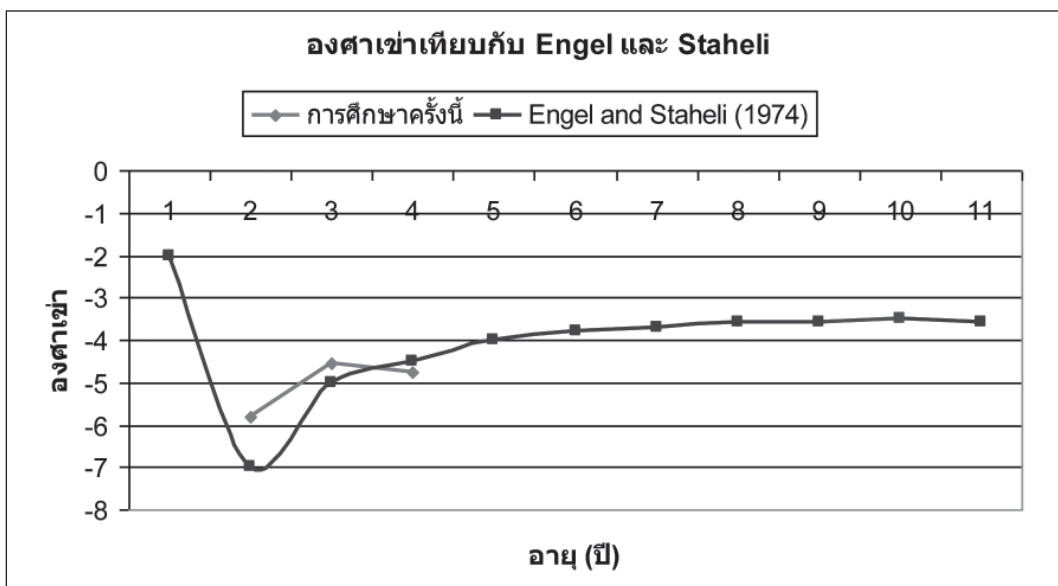
จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าเด็กเริ่มมีเข่าโก่งน้อยลงหลังอายุ 4 ปี^(1, 3-5) แต่จากการศึกษาเด็กกรุงเทพมหานครครั้งนี้พบ

ว่าช่วงอายุที่เริ่มมีเข่าโก่งน้อยลง คือ ในช่วงหลังอายุ 2 ปี ซึ่งใกล้เคียงกันกับการศึกษาของ Engel และ Stahel⁽²⁾ อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาอื่น ๆ พบว่าเด็กในกรุงเทพมหานครมีการพัฒนาการองศาเข่าที่แตกต่างออกไป ดังรูปที่ 2 - 3 ซึ่งอาจเนื่องมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมอายุ 2 - 5 ปี เท่านั้น จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไมครบถ้วนในทุกกลุ่มอายุเช่น การศึกษาอื่น

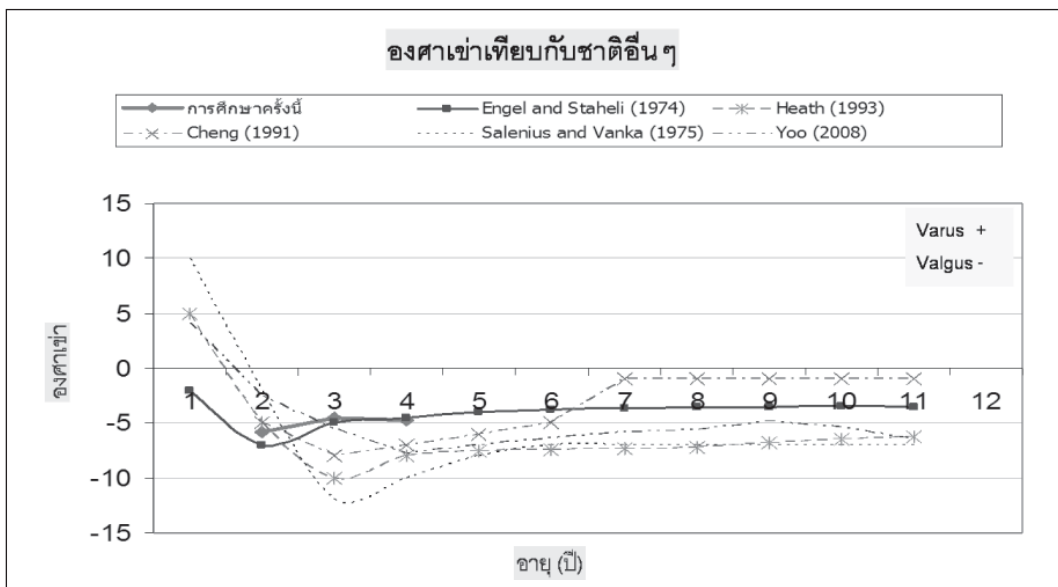
อย่างไรก็ตามมีการศึกษาจำนวนมากที่พบว่าข้อมูลองศาเข่าในแต่ละเชื้อชาติไม่มีความแตกต่างกัน^(1, 3-5) แต่มีการศึกษาของ Heath และคณะ⁽³⁾ ที่กล่าวถึงความแตกต่างกันของข้อมูลองศาเข่าในแต่ละเชื้อชาติ ซึ่งคล้ายคลึงกับการศึกษาครั้งนี้ในกลุ่มเด็กกรุงเทพมหานครโดยวิธีการตรวจร่างกายวัดองศาเข่าเปรียบเทียบกับการศึกษาของ Yoo⁽⁵⁾ ที่ศึกษาในกลุ่มเด็กเกาหลีโดย

รูปที่ 1 องศาเข้าในแต่ละช่วงอายุเปรียบเทียบกับเด็กประเทศเกาหลี⁽⁵⁾

รูปที่ 2 องศาเข้าเปรียบเทียบกับข้อมูลของ Engel และ Staheli⁽²⁾

รูปที่ 3 องศาเข้าเปรียบเทียบกับการศึกษาอื่น ๆ

วัดองศาเข่าจากภาพถ่ายรังสี และจากการเปรียบเทียบพบค่าองศาเข่าและแนวโน้มข้อมูลองศาเข่าในแต่ละช่วงอายุที่แตกต่างกันทั้ง ๆ ที่เป็นกลุ่มเชื้อชาติเอเชียเหมือนกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างกันของสรีระและพัฒนาการการเติบโตในแต่ละเชื้อชาติ และวิธีการในการวัดองศาเข่า ซึ่งในการตรวจวัดองศาเข่าด้วยวิธีการตรวจร่างกายนอกจากจะเป็นวิธีการที่สะดวกและเพิ่มความร่วมมือในการวัดจากเด็กเล็กแล้วยังสามารถลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของเด็กขณะตรวจวัด สามารถใช้คัดกรองผู้ป่วยองศาเข่าผิดปกติก่อนส่งตรวจทางรังสีวินิจฉัย และลดอันตรายจากการกำรับสารรังสีที่ไม่จำเป็นเมื่อเทียบกับการตรวจโดยใช้ภาพถ่ายรังสี ดังเช่นการศึกษาที่ผ่านมาของ Engel และ Staheli ในปี 1974⁽²⁾ Heath และคณะ ในปี 1993⁽³⁾ และ Cheng และคณะ ในปี 1991⁽⁴⁾ โดยการศึกษาของ Heath และ Engel และ Staheli ใช้วิธีการถ่ายภาพขาพร้อมกับการวัดองศาเข่าซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับการศึกษาครั้งนี้ อย่างไรก็ตามที่ใช้ในการอ้างอิงตรวจหาความผิดปกติองศาเข่านั้นควรมาจากข้อมูลของเชื้อชาติเดียวกันและวิธีการตรวจวัดประเภทเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อการรักษาที่เหมาะสมในอนาคต

การศึกษานี้มีข้อจำกัด เนื่องจากสถานที่ในการเก็บประชากรอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้กันค่อนข้างมาก และการกระจายของจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่ของการเก็บข้อมูลไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในการเดินทาง นอกจากนี้ ช่วงอายุที่ศึกษาค่อนข้างแคบคือ มีเพียงอายุ 2 – 5 ปี ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเปรียบเทียบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลองศาเข่าที่เกิดขึ้นรวมถึงการนำไปเปรียบเทียบกับการศึกษาอื่น จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มการกระจายสถานที่ในการเก็บข้อมูลโดยเลือกเก็บกลุ่มประชากรให้กระจายพื้นที่มากกว่าเดิมและกระจายกลุ่มประชากรให้เท่า ๆ กันในแต่ละพื้นที่ของการเก็บข้อมูลเพื่อเพิ่มการสุ่มประชากรในแต่ละพื้นที่ของประเทศและให้ได้ข้อมูลที่สามารเป็นตัวแทนของกลุ่มเด็กในประเทศไทยได้มากขึ้น ทั้งนี้ควรเพิ่มช่วงอายุของประชากรให้มากขึ้นเพื่อความชัดเจนในการเปรียบเทียบแนวโน้มข้อมูลองศาเข่ากับการศึกษาอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุปการศึกษาในครั้งนี้ถือเป็นการศึกษาเบื้องต้นพบว่าการวัดองศาเข่าจากภาพถ่าย เด็กกรุงเทพฯ มีแนวโน้มองศาเข่าเป็นเข่าจึงน้อยลง ตั้งแต่อายุ 2 ปี แตกต่างจากการศึกษาของประเทศอื่น ๆ ซึ่งใช้วิธีการตรวจวัดทางภาพถ่ายรังสีโดยพบแนวโน้มเข่าจึงน้อยลงหลังอายุ 4 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างกันของสรีระและพัฒนาการการเติบโตในแต่ละเชื้อชาติ และวิธีการในการวัดองศาเข่า ทั้งนี้ที่ผ่านมาในการรักษาความผิดปกติขององศาเข่ามักจะทำอย่างอิงข้อมูลจากต่างชาติดังนั้นค่าอ้างอิงที่ใช้ในการตรวจหาความผิดปกติองศาเข่า นั้นจึงควรจะมาจากข้อมูลของเชื้อชาติเดียวกันและวิธีการตรวจวัดประเภทเดียวกัน ซึ่งวิธีการตรวจวัดองศาเข่าด้วยการตรวจร่างกายถือเป็นวิธีการที่สะดวกและเพิ่มความร่วมมือในการวัดจากเด็กเล็ก นอกจากนั้นยังสามารถลดข้อผิดพลาดที่เกิดจาก

การเคลื่อนไหวของเด็กขณะตรวจวัด และถือเป็นวิธีที่เหมาะสมในการคัดกรองผู้ป่วยองศาเข่าผิดปกติก่อนส่งตรวจทางรังสีวินิจฉัยได้ในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเจริญประสิทธิ์ โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่และโรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์ ผู้ใหญ่บ้าน พงศ์นรินทร์ อิมามี ผศ.พญ.จริยา บุญหงษ์ ดร.ภญ.เกษร เทพแบ่ง คุณวสันต์ ปัญญาแสง

เอกสารอ้างอิง

1. Salenius P, Vankka E. The development of the tibiofemoral angle in children. *J Bone Joint Surg Am* 1975; 57: 259-61.
2. Engel GM, Staheli LT. The natural history of torsion and other factors influencing gait in childhood. A study of the angle of gait, tibial torsion, knee angle, hip rotation, and development of the arch in normal children. *Clin Orthop Relat Res* 1974; 99: 12-7.
3. Heath CH, Staheli LT. Normal limits of knee angle in white children—genu varum and genu valgum. *J Pediatr Orthop*. 1993; 13: 259-62.
4. Cheng JC, Chan PS, Chiang SC, Hui PW. Angular and rotational profile of the lower limb in 2,630 Chinese children. *J Pediatr Orthop* 1991; 11: 154-61.
5. Yoo JH, Choi IH, Cho TJ, Chung CY, Yoo WJ. Development of tibiofemoral angle in Korean children. *J Korean Med Sci* 2008; 23: 714-7.
6. Johnston CE 2nd. Infantile tibia vara. *Clin Orthop Relat Res* 1990; 255: 13-23.
7. Langenskiold A. Tibia vara. A critical review. *Clin Orthop Relat Res* 1989; 246: 195-207.
8. Levine AM, Drennan JC. Physiological bowing and tibia vara. The metaphyseal-diaphyseal angle in the measurement of bowleg deformities. *J Bone Joint Surg Am* 1982; 64: 1158-63.
9. Schoenecker PL, Meade WC, Pierron RL, Sheridan JJ, Capelli AM. Blount's disease: a retrospective review and recommendations for treatment. *J Pediatr Orthop* 1985; 5: 181-6.
10. Shinohara Y, Kamegaya M, Kuniyoshi K, Moriya H., Natural history of infantile tibia vara. *J Bone Joint Surg Br* 2002; 84: 263-8.
11. Richards BS, Katz DE, Sims JB. Effectiveness of brace treatment in early infantile Blount's disease. *J Pediatr Orthop* 1998; 18: 374-80.
12. Raney EM, Topoleski TA, Yaghoubian R, Guidera KJ, Marshall JG. Orthotic treatment of infantile tibia vara. *J Pediatr Orthop* 1998; 18: 670-4.
13. Zions LE, Shean CJ. Brace treatment of early infantile tibia vara. *J Pediatr Orthop* 1998; 18: 102-9.
14. Loder RT, Johnston CE, 2nd. Infantile tibia vara. *J Pediatr Orthop* 1987; 7: 639-46.
15. Kaewpomsawan K, Tangsataporn S, Jatunapit R. Early proximal tibial valgus osteotomy as a very important prognostic factor in Thai children with infantile tibia vara. *J Med Assoc Thai* 2005; 88: 72-9.